

چرا برخی افراد با وجود تزریق دو دوز واکسن کرونا فوت می‌کنند؟

پژوهشگران کمیته اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی کرونا در دانشگاه علوم پزشکی تهران با بررسی مستندات و شواهد به این پرسش‌ها پاسخ دادند که چرا با وجود تزریق دو دوز واکسن، افراد به کووید-۱۹ مبتلا می‌شوند و گاهی در اثر ابتلا به آن جان خود را از دست می‌دهند؟

به گزارش خبرنگاران علم و فناوری گزارش خبر، اکثر واکسن‌های کرونا که اکنون در سطح جهان و ایران استفاده می‌شوند، اثربخشی مثبت و بسیار بالایی را در فاز سوم آزمایش‌های بالینی از خود نشان داده‌اند. با این حال، از آنجا که واکسن‌ها ۱۰۰ درصد در جلوگیری از عفونت مؤثر نیستند، برخی از افرادی که به طور کامل واکسینه شده‌اند نیز به کووید-۱۹ مبتلا می‌شوند. عفونت یک فرد کاملاً واکسینه شده را "عفونت عبور یافته از واکسن" می‌نامند. پژوهشگران کمیته اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی کرونا در دانشگاه علوم پزشکی تهران، با بررسی شواهد موجود، به این پرسش‌ها پاسخ دادند که چرا با وجود تزریق دو دوز واکسن، افراد به کووید-۱۹ مبتلا می‌شوند و گاهی در اثر ابتلا به آن جان خود را از دست می‌دهند؟

این محققان می‌گویند: اگرچه اغلب واکسن‌های کرونا اثربخشی بسیار بالایی را در فاز سوم آزمایش‌های بالینی از خود نشان داده‌اند؛ اما باید به این نکته توجه کرد که تاثیرگذاری یک واکسن در تست‌های آزمایشگاهی، منعکس‌کننده کارآمدی آن در توزیع گسترده در سطح جامعه نیست. طبق شواهد، پس از دریافت واکسن کووید-۱۹ حدود دو هفته، طول می‌کشد تا ایمنی کامل در بدن فرد حاصل شود که این عدد ممکن است برای بعضی از واکسن‌ها متفاوت باشد. چنانچه شخصی در این فاصله در معرض ویروس کرونا قرار بگیرد، شانس کمتری برای محافظت‌شدن در مقابل آن دارد.

همچنین برخی از موارد ابتلا پس از تزریق واکسن می‌تواند به دلیل واکنش ضعیف سیستم ایمنی بدن افراد باشد. از سوی دیگر علت ابتلای برخی می‌تواند ظهور جهش‌ها و گونه‌های جدیدی از ویروس کرونا بوده باشد. البته باید به این نکته نیز توجه کرد که صرفاً یک جهش جدید از جانب ویروس باعث نمی‌شود واکسن‌ها به طور کامل بی‌اثر شوند؛ بلکه این جهش‌ها و ایجاد گونه‌های جدید، به طور تدریجی رخ می‌دهند و به مرور زمان از کارآمدی واکسن‌های کووید-۱۹ می‌کاهند.

بر اساس گزارش مرکز کنترل و پیشگیری بیماری آمریکا (CDC)، در میان بیش از ۱۸۷ میلیون آمریکایی که به طور کامل واکسینه شده‌اند، هفت هزار و ۱۷۸ مورد مرگ و میر اتفاق افتاده است. ۸۵ درصد از این مرگ‌ومیرها مربوط به افراد ۶۵ سال یا بیشتر بوده است. بنابراین گروه‌های خاصی وجود دارند که در معرض خطر بیشتری قرار دارند. از ابتدای همه‌گیری، مشخص شده است که افراد مسن بیشترین احتمال ابتلا به کووید-۱۹ شدید را دارند و آن‌ها همچنین به طور کلی سیستم ایمنی ضعیف‌تری دارند و پاسخ ایمنی ضعیف‌تری نیز به واکسن‌ها نشان می‌دهند. از سوی دیگر افرادی که دارای نقص ایمنی هستند ممکن است همیشه سطح حفاظتی مناسبی را پس از تزریق دو دوز واکسن کووید-۱۹ ایجاد نکنند. آن‌ها باید به تمام اقدامات احتیاطی توصیه شده برای افراد واکسینه نشده ادامه دهند. علاوه بر این، CDC توصیه می‌کند که افراد دارای نقص ایمنی متوسط تا شدید یک دوز اضافی واکسن دریافت کنند.

به طور کلی افرادی که کاملاً واکسینه شده‌اند و به کووید-۱۹ مبتلا می‌شوند؛ کمتر از افراد ابتلا یافته‌ای که واکسینه نشده‌اند، ممکن است بیماری جدی و سختی را تجربه کنند. حتی هنگامی که افراد واکسینه شده کاملاً علائم نشان می‌دهند، علائم آن‌ها نسبت به افراد واکسینه نشده کمتر است. در نتیجه آن‌ها بسیار کمتر از افرادی که واکسینه نشده‌اند، در بیمارستان بستری می‌شوند یا می‌میرند. بنابراین خطر عفونت برای افراد واکسینه نشده بسیار بیشتر از افراد واکسینه شده است.

با توجه به مطالعات، علامت‌های شایع عفونت پس از واکسیناسیون همان نشانه‌هایی است که در افراد واکسینه نشده دیده می‌شود (عبارتند از سردرد، آبریزش بینی، عطسه، گلودرد و از دست دادن بویایی) با این حال، دو علامت شایع تب و سرفه مداوم در افراد واکسینه نشده رایج‌تر از افراد واکسینه شده است. همچنین افراد واکسینه شده کمتر از افراد واکسینه نشده در اثر ابتلا به کووید-۱۹ در بیمارستان بستری می‌شوند. آنها همچنین به احتمال زیاد علائم کمتری در مراحل اولیه بیماری دارند.

بر همین اساس و مطابق با شواهد به دست آمده، این پژوهشگران می‌گویند: پس از دریافت واکسن کووید-۱۹، حدود دو هفته طول می‌کشد تا ایمنی کامل حاصل شود. اگر در این فاصله کسی در معرض ویروس کرونا قرار بگیرد، احتمال ابتلا در او وجود دارد. پس از زمان دو هفته از تزریق واکسن، موارد ابتلا یا مرگ می‌تواند به دلیل واکنش ضعیف سیستم ایمنی بدن افراد یا به دلیل ظهور گونه‌های جدیدی از ویروس کرونا باشد. افراد مسن به طور کلی سیستم ایمنی ضعیف‌تری دارند و پاسخ ایمنی ضعیف‌تری نیز به واکسن‌ها نشان می‌دهند. همچنین افرادی که دارای نقص ایمنی هستند ممکن است حفاظت مناسبی را پس از تزریق دو دوز واکسن کووید-۱۹ ایجاد نکنند. اما به طور کلی افراد پس از تزریق دو دوز واکسن، بسیار کمتر از افرادی که واکسینه نشده‌اند در بیمارستان بستری می‌شوند یا می‌میرند.

برای جلوگیری از عفونت حتی در صورت واکسیناسیون کامل، بایستی توجه کرد که اقدامات پیشگیرانه هنوز یکی از بهترین راه‌ها برای جلوگیری از گسترش ویروس است. علاوه بر این، CDC توصیه می‌کند که افراد دارای نقص ایمنی متوسط تا شدید یک دوز اضافی واکسن دریافت کنند.